

*Володимир Михайлович Отрош,
докторант Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України,
кандидат юридичних наук
ORCID: 0009-0009-2783-0497*

АКТИВНЕ І ПАСИВНЕ ПРАВО ПОСОЛЬСТВА КНЯЗІВСТВА АНДОРРА

Постановка проблеми. Питання міжнародної правосуб'єктності (як здатності володіти правами та обов'язками безпосередньо на основі норм міжнародного права і бути учасником міжнародних правовідносин) належать до найважливіших проблем сучасного міжнародного права. Особливе місце серед них посідає проблематика міжнародної правосуб'єктності Андорри (як однієї з найменших за розміром території та чисельністю населення країн Європи), зокрема її активне і пасивне право посольства. Правильне розуміння міжнародно-правової природи Князівства Андорра та особливостей реалізації ним активного і пасивного права посольства дає змогу державам та іншим суб'єктам міжнародного права правильно вибудовувати з ним двосторонні відносини та відповідно взаємодіяти на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на брак джерел з порушеної проблематики, у вітчизняній науці міжнародного права аналізу міжнародно-правових норм у сфері дипломатичних відносин, зокрема активного й пасивного права посольства держави, особливу увагу приділяли К. Сандровський, В. Репецький та деякі інші українські автори. З найбільш знакових досліджень західних авторів активного й пасивного права посольства держави можна виділити праці Х. Хестермейєра та М. Харді. Здобутки цих науковців, а також інших авторів, на яких ми посилаємось при написанні цієї статті, є теоретичною і практичною основою для дослідження активного й пасивного права посольства Князівства Андорра.

Виділення не вирішених раніше частин проблеми. На сучасному етапі своєї державності Князівство Андорра є повноправним членом міжнародного співтовариства і володіє міжнародними правами та обов'язками. Його міжнародно-правовий статус має об'єктивний характер і має відображення в різних формах, зокрема і в такому аспекті, як *jus legationis*. Однак у вітчизняній науці міжнародного права не проводилося жодного комплексного дослідження міжнародно-правового статусу Князівства Андорра та його активного й пасивного права посольства. Бракує подібних досліджень і в зарубіжній юридичній науці. Отже, актуальність обраної теми дослідження є очевидною. До того ж, нагальна потреба в такому дослідженні продиктована й практичними міркуваннями, адже Україна має дипломатичні відносини з Князівством Андорра, де за сумісництвом акредитований український посол, резиденція якого знаходиться у Мадриді.

Постановка завдання. Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати теоретичні та практичні аспекти активного й пасивного права посольства Князівства Андорра.

Виклад основного матеріалу. У попередній нашій статті «Становлення андоррської державності та набуття Князівством Андорра міжнародної правосуб'єктності» ми показали, що після набрання чинності першою демократичною андоррською Конституцією 1993 року та узгодження з нею політичної системи країни Князівство Андорра стало повністю відповідати загальновизнаним критеріям державності, які склалися в сучасному міжнародному праві та були перелічені у ст. 1 Конвенції Монтевідео про права і обов'язки держав від 26 грудня 1933 року [1, р. 19]. З ухваленням Конституції Андорри 1993 року та укладенням Князівством Договору про добросусідство, дружбу та співробітництво з Францією та Іспанією від 3 червня 1993 року міжнародне становище країни змінилось, вона стала формально незалежною і здатною вступати в міжнародні відносини з іншими суб'єктами міжнародного права – державами та міжнародними міжурядовими організаціями. Отже, на сучасному етапі своєї державності Князівство Андорра є повноправним членом міжнародного співтовариства, володіє міжнародними правами і обов'язками, а його міжнародно-

правовий статус має об'єктивний характер, що проявляється в різних аспектах його діяльності на міжнародній арені, зокрема і в такому, як *jus legationis* (активне й пасивне право посольства).

Починаючи розгляд теоретичних і практичних аспектів цього питання, одразу слід зауважити, що Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року (прийнята на Конференції ООН 18.04.1961, набула чинності 24.04.1961) як універсальна багатостороння угода, що кодифікувала норми міжнародного права у сфері дипломатичних відносин, привілеїв та імунітетів і вважається свого роду «кодексом» дипломатичного права та є основним джерелом цієї галузі міжнародного права [2, с. 434], взагалі не згадує про право посольства. Проте на перших сесіях Комісії міжнародного права ООН (протягом 1949–1959 рр. вона займалася кодифікацією і прогресивним розвитком дипломатичного права) робилися спроби запровадити поняття «право посольства» [3, р. 10].

Водночас у доктрині міжнародного права під правом посольства розуміється право держави чи іншого суб'єкта міжнародного права, який діє на міжнародній арені в подібному до держави статусі, направляти (активне право посольства) і приймати у себе (пасивне право посольства) дипломатичних і консульських представників. Це право належить кожній суверенній державі та іншим подібним суб'єктам міжнародного права і є однією з найважливіших форм їх участі в зовнішніх зносинах. Проте це виключно право, а не обов'язок держав.

Уже згадувані К. Сандровський, В. Репецький та деякі інші автори розглядають право посольства в контексті участі держави в зовнішніх зносинах, що регулюються дипломатичним правом, яке є частиною загального міжнародного права. Водночас, як зауважує В. Репецький, слід проводити відмінність (вона хоча й незначна, але все-таки існує) між дипломатичним правом як сукупністю норм, що регулюють усю офіційну діяльність держави та її органів у сфері зовнішніх зносин, і посольським правом, яке в історично охоплювало своїм визначенням лише ту частину норм, що регулювали питання функціонування закордонного дипломатичного представництва. Незважаючи на ці відмінності, дипломатичне право можна розглядати у двох аспектах – як активне і як пасивне дипломатичне право. Такий поділ, на думку цього науковця, є дещо умовним, але в теоретичній площині він дає змогу проаналізувати різні аспекти цього правового явища [4, с. 42].

На думку як вітчизняних, так і зарубіжних юристів-міжнародників, якщо абстрагуватися на деякий час від реальних потреб міжнародного життя і розглядати питання з суто правових позицій, варто було б визнати, що держава взагалі може утриматися від прийняття та направлення дипломатичних представників, оскільки міжнародно-правового зобов'язання щодо цього не існує. Іншими словами, цілком очевидним є те, що держава не зобов'язана направляти своїх дипломатичних представників і приймати постійних представників інших країн. Держава, виходячи з власних національних інтересів, навіть за наявності угоди про встановлення дипломатичних відносин, може обмежитися направленням лише тимчасових, спеціальних місій і не засновувати постійних дипломатичних представництв, оскільки постійне перебування посольства у тій чи іншій країні є актом ввічливості, а не питанням права у прямому сенсі.

Оскільки право посольства не є зобов'язанням держави, воно, відповідно, не кореспондується автоматично з зобов'язаннями будь-якої іншої держави, держави-контрагента, скористатися своїм правом посольства в тій чи іншій формі. Іншими словами, прийнявши рішення про направлення, наприклад, постійного дипломатичного представника до якоїсь держави, акредитує держава може реалізувати своє активне право посольства (не взагалі, а в цьому конкретному випадку) лише тоді, коли держава перебування вирішить скористатися своїм пасивним правом посольства, тобто прийняти даного дипломатичного представника. Тільки в цьому випадку можна говорити про взаємні права і обов'язки держав-контрагентів.

Отже, право посольства, як невід'ємне право кожної суверенної держави, у процесі своєї реалізації залежить від двох обов'язкових умов: по-перше, для цього необхідне взаємне рішення держав-контрагентів скористатися належним їм правом посольства і, по-друге, повинна бути досягнута домовленість між ними про направлення (прийняття) дипломатичного представника.

Без правового зобов'язання держави вступати в дипломатичні зносини та приймати й направляти посольства не можуть – цьому процесу передуює етап взаємного визнання держав де-юре та взаємна згода на встановлення таких відносин. Тож реалізація права посольства залежить від наявності дипломатичних відносин, якщо йдеться про постійні дипломатичні представництва, або від домовленості між державами, чого достатньо для направлення тимчасових, спеціальних місій.

Водночас слід відрізняти такі поняття, як право посольства та право на участь у міжнародному спілкуванні, тобто у зовнішніх зносинах. На відміну від права посольства, право на участь у зовнішніх зносинах, як суверенне право держави, жодним чином не залежить від наявності дипломатичних відносин між конкретною державою та іншими державами – учасниками міжнародного спілкування. Окрім того, це право взагалі не залежить ні від міжнародно-правового визнання цієї держави, ні від згоди на таку участь у міжнародному спілкуванні інших держав [5, с. 3–39].

З правового погляду термін «право посольства» може вживатися лише тоді, коли йдеться про прийняття і направлення дипломатичних і консульських представників. Якщо ж мається на увазі участь держави в зовнішніх зносинах, під якими розуміється та частина загальної системи міжнародних відносин і міжнародної діяльності кожної держави, що охоплює лише офіційні, підтримувані за допомогою особливих державних органів зв'язки і відносини між державами та іншими суб'єктами міжнародного права з метою здійснення їхніх зовнішніх функцій мирними засобами відповідно до міжнародного права, слід вживати термін «право держави на участь у зовнішніх зносинах».

Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року (ст. 2) проголошує, що встановлення дипломатичних відносин і заснування постійних дипломатичних представництв можливі лише на основі взаємної згоди держав [6]. Отже, єдиною підставою для встановлення дипломатичних відносин була й залишається домовленість між заінтересованими державами та іншими суб'єктами міжнародного права, зокрема між Святим Престолом і Суверенним Мальтійським Орденом. Саме тому Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року нічого не говорить про право посольства, яке, на думку М. Харді, «варто було б розглядати радше як надану державі свободу, а не як де-юре існуючий атрибут кожної суверенної держави, якій відповідає зобов'язання з боку вибраного нею контрагента» [7, р. 51].

Реалізуючи міжнародну правосу́б'єктність, кожна суверенна держава використовує у відповідних формах своє право участі у міжнародних справах. Проте невизнання держави зумовлює відсутність нормальних дипломатичних відносин, що, безперечно, впливає на реалізацію права посольства як такого. Беручи до уваги всі ці моменти, слід зауважити, що кожна держава має безумовне й не залежне від волі та бажання інших держав основне суверенне право на участь у зовнішніх зносинах у тих формах, у яких це буде визнано доцільним і можливим з точки зору цієї держави та відповідно до загальновизнаних принципів і норм сучасного загального міжнародного права. Для встановлення дипломатичних відносин і заснування посольств така можливість не завжди існує, однак якщо вона є, то саме право посольства виступає основним ланцюгом в усій структурі права на участь у зовнішніх зносинах.

Викладені загальнотеоретичні юридичні аспекти права посольства держав повною мірою стосуються активного й пасивного права посольства такої мікродержави, як Князівство Андорра. Право посольства є нині однією з властивостей суверенітету сучасної Андорри. Однак Князівство, незважаючи на свою понад тисячолітню історію, не здійснювало активного й пасивного права посольства від самого початку зародження цього інституту, оскільки суверенітет його був обмежений практично майже з моменту заснування цієї держави.

Для цілей цієї статті доречно хоча б у загальних рисах викласти історію становлення андоррської державності. Походження Андорри та її мешканців губиться у глибині століть, однак з римських джерел відомо, що у 202 році до н. е. ця розташована в східній частині Піренейських гір територія увійшла до складу Римської імперії. З 414 року до початку VIII століття Андорра перебувала у складі королівства вестготів на Піренейях, які після вторгнення на Іберійський півострів маврів змушені були під їх натиском відступити у Східні Піреней. У 781 році король франків Карл Великий приєднав андоррські долини до Франкського королівства та віддав їх в управління своєму синові Людовіку Благочестивому, який на початку IX століття своєю хартією дарував незалежність місцевим жителям (за їх сприяння в розгромі маврів) шляхом заснування в андоррських долинах незалежної держави, що згодом стала називатися Андорра. У результаті боротьби за контроль над Андоррою у 839–1133 роках між єпископами Урхельськими (на користь яких графи Урхельські поступилися долиною Андорра) і графами де Фуа ця територія була підпорядкована єпископу Урхельському. Однак конфлікти та збройні зіткнення між графами де Фуа і єпископами Урхельськими продовжувалися й надалі. Обидві сторони намагалися повністю підпорядкувати собі Ан-

дорру, що привело, зрештою, до компромісу та укладення кондомінату (співволодіння) у 1278 році, затвердженого папою римським Мартином IV у 1282 році. Граф Роже Бернар III де Фуа і єпископ Урхельський Петро де Кастро-Бона в присутності арагонського короля Педро III підписали так званий Договір про Пареаж (Акт-пареаж), який установлював спільне володіння в Андоррі єпископа Сео-де-Урхель і графа де Фуа. Відтоді Андорра остаточно підпадає під подвійний сюзеренітет єпископа Урхельського і графа де Фуа. Наступники іспанського єпископа й донині є співправителями, а права графів де Фуа у 1479 році, після того як граф Франциск Феб де Фуа став королем Наварри, перейшли до наваррської корони. Коли король Наварри в 1594 році зійшов на престол Франції під ім'ям Генріха IV, ці права так само перейшли до французької корони, а починаючи з 1792 року – до Французької Республіки [8, с. 404–405]. Відтоді й донині президенти Франції є номінальними співправителями Андорри нарівні з єпископами Урхельськими.

Оскільки сформована здебільшого ще в часи Середньовіччя архаїчна законодавча база породжувала певні труднощі в управлінні країною, що подеколи приводило до конфліктів між Андоррою (точніше її законодавчим органом) та її співправителями, у Князівстві був проведений 14 березня 1993 року референдум, результатом якого стало прийняття першої демократичної конституції та скасування феодальної системи влади, що формально існувала до того часу в країні. Згідно з нововведеннями, суверенітет держави передавався громадянам і органам представницької влади, Співправителі зберегли за собою статус глави держави та право вето в питаннях законодавства і міжнародних відносин. Загалом Конституція Князівства Андорра 1993 року змінила державний устрій так, що повноваження уряду значно розширилися, до його відання передано низку питань, що раніше перебували в компетенції Співправителів. Згадана Конституція містить також кілька положень, які дозволяють Андоррі створювати власні дипломатичні представництва та приєднуватися до міжнародних договорів і організацій (ст. 45) [9, с. 683].

Інституційні реформи Князівства Андорра були завершені Договором про добросусідство, дружбу та співробітництво від 3 червня 1993 року з Францією та Іспанією. Цей Договір визначає рамки відносин Андорри з двома її сусідніми державами і не містить положення про денонсацію. За цим Договором Французька Республіка і Королівство Іспанія визнають Князівство Андорра суверенною державою (ст. 1), поважають її суверенітет, незалежність та цілісність території (ст. 3) і сприяють участі Князівства в міжнародних конференціях і міжнародних організаціях, а також його приєднанню до міжнародних конвенцій (ст. 2) [10]. Це означає, що Франція та Іспанія не можуть перешкоджати участі Андорри в міжнародних організаціях і конференціях та приєднанню її до міжнародних договорів.

Крім того, за цим Договором як Франція, так і Іспанія зобов'язалися встановити дипломатичні відносини з Князівством Андорра (ст. 2). На виконання його положень наприкінці 1993 року обидві держави направили своїх послів-резидентів до Андорри. Своєю чергою посол Андорри був призначений до Іспанії наприкінці 1994 року, а до Франції – на початку 1995 року. У згаданому Договорі про добросусідство (ст. 6) також говориться, що у третіх державах або на міжнародних конференціях чи в міжнародних організаціях, де Андорра не має власного дипломатичного представництва, Князівство може доручити своє представництво або Франції, або Іспанії відповідно до Віденської конвенції про дипломатичні зносини. Представницькі завдання та рамки такого представництва розподіляються рівномірно між Францією та Іспанією на основі спеціальної домовленості між ними та Андоррою. При цьому ні Франція, ні Іспанія не можуть вести зовнішні зносини Андорри на власний розсуд. До того ж, Андорра в будь-який час може заснувати своє власне дипломатичне представництво в будь-якій країні світу, з якою вона має дипломатичні відносини, на основі взаємної згоди. У державах, де Андорра не має жодного дипломатичного чи консульського представництва, громадяни Андорри можуть звертатися до відповідних французьких чи іспанських консульських установ, якщо відповідна приймаюча держава не заперечує проти цього (ст. 7 Договору про добросусідство).

Протягом 1993–1994 років Князівство Андорра встановило дипломатичні відносини з 48 державами, переважно європейськими. На сьогодні Андорра має дипломатичні відносини з понад 100 державами світу. Основна співпраця ведеться з європейськими державами, насамперед з Францією та Іспанією, а також через міжнародні організації, передусім через ООН, з іншими країнами світу. Що стосується українсько-андоррських відносин (які характеризуються відсутністю будь-

яких проблемних питань), то інтереси Української держави в Андоррі представляє Посольство України в Королівстві Іспанія та Почесне консульство України в Андоррі (діє з вересня 2008 року, почесним консулом є громадянин Андорри). Принагідно варто зазначити, що Україна належить до 7 країн, які мають в Андоррі свої почесні консульства.

Князівство Андорра має незначну кількість своїх дипломатичних представництв за кордоном. Станом на сьогодні посольства Андорри діють у 6 країнах: Франції, Іспанії, Португалії, Австрії, Бельгії (посольство в Брюсселі водночас є представництвом Андорри при ЄС, у країнах Бенілюксу та Німеччині), США (постійна місія Князівства при ООН у Нью-Йорку одночасно є посольством Андорри в США, Канаді та Мексиці). Своєю чергою Франція, Іспанія та Португалія мають свої посольства в Андоррі, а Швейцарія має там своє генеральне консульство. Посли інших держав, що мають дипломатичні відносини з Андоррою, акредитовані в Князівстві за сумісництвом, їхня резиденція знаходиться або в Мадриді, або в Парижі. Князівство Андорра також є повноправним членом ООН, ЮНЕСКО, ЮНКТАД, ОБСЄ, РЄ та деяких інших міжнародних міжурядових організацій і має свої постійні місії та представництва при ООН та її Відділенні в Женеві, ЮНЕСКО, СОТ, ОБСЄ та РЄ [11].

Висновки. З набранням чинності першою демократичною Конституцією Князівства Андорра від 14 березня 1993 року та узгодженням з нею та вимогами часу політичної системи країни, а також укладенням Андоррою тристороннього Договору з Французькою Республікою і Королівством Іспанія про добросусідство, дружбу та співробітництво від 3 червня 1993 року, міжнародне становище Князівства кардинально змінилося. Воно стало формально незалежним і повноправним членом міжнародного співтовариства, що володіє міжнародними правами та обов'язками. Маючи об'єктивний характер свого міжнародно-правового статусу Андорра нині здатна вступати у відносини з іншими суб'єктами міжнародного права та встановлювати з ними дипломатичні відносини. Водночас Князівство має свої особливості в реалізації активного й пасивного права посольства. Це проявляється в тому, що Князівство Андорра реалізовує своє активне й пасивне право посольства (відповідно до норм Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р. та тристороннього Договору між Князівством Андорра та Французькою Республікою і Королівством Іспанія про добросусідство, дружбу та співробітництво 1993 р.) як самостійно, так і за допомогою відповідних дипломатичних представництв Франції та Іспанії на основі спеціальної домовленості з названими країнами.

Список використаних джерел

1. Convention on the Rights and Duties of States, signed at Montevideo, 26 December, 1933. *League of Nations Treaty Series*. 1936. Vol. 165. P. 19.
2. Мельник С. О. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 року. *Енциклопедія міжнародного права: у 3 т.* / редкол.: Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов (співголови) та ін.; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Т. 1. А-Д. Київ: Академперіодика, 2014. 920 с. С. 434–437.
3. Yearbook of the International Law Commission. Vol. XI. 1956. P. 10.
4. Репецкий В. М. Дипломатичне і консульське право: підручник. Київ: Знання, 2006. 372 с.
5. Сандровский К. К. Дипломатическое право: [учебник для юридических институтов и факультетов]. Киев: Вища школа. Главное издательство, 1981. 240 с.
6. Hestermeyer H. P. Vienna Conventions on Diplomatic Relations. *Max Planck Encyclopedia of Public International Diplomatic*. URL: <https://opil.oupplaw.com/home/mpil>
7. Hardy M. Modern Diplomatic Law. Manchester University Press, 1968. 425 p.
8. Дудко І. Д. Андорра. *Країни світу і Україна: Енциклопедія: в 5 т.* / редкол.: А. І. Кудряченко (голова) та ін.; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: Фенікс, 2018. Том 1. 564 с.
9. Конституція Князівства Андорра від 14 березня 1993 року. Каталонський текст. *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*. 1993. № 37.
10. Tractat de bon veïnatge, d'amistat i de cooperació entre el Principat d'Andorra, la República Francesa i el Regne d'Espanya. 3 Juny 1993. Catalan text. United Nations. Treaty Series. Vol. 1872, I-31980.
11. Список дипломатичних місій Андорри. URL: <https://uk.wikipedia.org>.

References

1. Convention on the Rights and Duties of States, signed at Montevideo, 26 December, 1933. *League of Nations Treaty Series*. 1936. Vol. 165. P. 19.

2. Melnyk S. O. Videnska konventsia pro dyplomatychni znosyny 1961 roku. *Entsyklopediia mizhnarodnoho prava: U 3 t.* / redkol.: Yu. S. Shemshuchenko, V. N. Denysov (spivholovy) ta in.; Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. T. 1. A-D. Kyiv: Akadempriodyka, 2014. 920 s. S. 434–437 (in Ukr.).
3. Yearbook of the International Law Commission. Vol. XI. 1956. P. 10.
4. Repetskyi V. M. Dyplomatychnie i konsulskie pravo: Pidruchnyk. Kyiv: Znannia, 2006. 372 s. (in Ukr.).
5. Sandrovskiy K. K. Dyplomatycheskoe pravo: [uchebnyk dlia yurydycheskykh ynstytutov y fakultetov]. Kyev: Vyshcha shkola. Hlavnoe yzdatelstvo, 1981. 240 s. (in Rus.).
6. Hestermeyer H. P. Vienna Conventions on Diplomatic Relations. *Max Planck Encyclopedia of Public International Diplomatic*. URL: <https://opil.ouplaw.com/home/mpil>
7. Hardy M. Modern Diplomatic Law. Manchester University Press, 1968. 425 p.
8. Dudko I. D. Andorra. *Krainy svitu i Ukraina: Entsyklopediia: v 5 t.* / redkol.: A. I. Kudriachenko (holova) ta in.; DU «Instytut vsesvitnoi istorii NAN Ukrainy». Kyiv: Feniks, 2018. Tom 1. 564 s. (in Ukr.).
9. Konstytutsiia Kniavizstva Andorra vid 14 bereznia 1993 roku. Katalonskyi tekst. *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*. 1993. № 37.
10. Tractat de bon veïnatge, d'amistat i de cooperació entre el Principat d'Andorra, la República Francesa i el Regne d'Espanya. 3 Juny 1993. Catalan text. United Nations. Treaty Series. Vol. 1872, I-31980.
11. Spysok dyplomatychnykh misii Andorry. URL: <https://uk.wikipedia.org> (in Ukr.).

Отрош В. М. Активне і пасивне право посольства Князівства Андорра

У статті розглядаються теоретико-практичні питання активного і пасивного права посольства Князівства Андорра як одного з аспектів його міжнародної правосуб'єктності. Показано, що з прийняттям Конституції Андорри 1993 року міжнародне становище Князівства змінилось, воно стало формально незалежним, здатним вступати в міжнародні відносини з іншими суб'єктами міжнародного права, встановлювати з ними дипломатичні відносини та обмінюватися посольствами.

Робиться висновок, що на сучасному етапі своєї державності Князівство Андорра як повноправний член міжнародного співтовариства, який володіє міжнародними правами та обов'язками, має свої особливості в реалізації активного і пасивного права посольства. Це проявляється в тому, що Князівство Андорра реалізовує своє активне і пасивне право посольства (відповідно до норм Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 р. та тристороннього Договору між Князівством Андорра та Французькою Республікою і Королівством Іспанія про добросусідство, дружбу та співробітництво від 3 червня 1993 р.) як самостійно, так і за допомогою відповідних дипломатичних представництв Франції та Іспанії на основі спеціальної домовленості з названими країнами.

Ключові слова: Князівство Андорра, етапи становлення андоррської державності, Конституція Князівства Андорра від 14 березня 1993 року, Договір між Князівством Андорра та Французькою Республікою і Королівством Іспанія про добросусідство, дружбу та співробітництво від 3 червня 1993 року, активне і пасивне право посольства.

Otrosh V. M. Active and passive law of the Embassy of the Principality of Andorra

The article examines theoretical and practical issues of the active and passive law of the Embassy of the Principality of Andorra as one of the aspects of its international legal personality. It is shown that with the adoption of the Constitution of Andorra in 1993, the international position of the Principality changed, it became formally independent, capable of entering into international relations with other subjects of international law, establishing diplomatic relations with them and exchanging embassies.

It is concluded that at the current stage of its statehood, the Principality of Andorra, as a full member of the international community, which possesses international rights and obligations, has its own peculiarities in the implementation of the active and passive right of the embassy. This is manifested in the fact that the Principality of Andorra exercises its active and passive embassy rights (in accordance with the norms of the Vienna Convention on Diplomatic Relations of 1961 and the Tripartite Treaty between the Principality of Andorra and the French Republic and the Kingdom of Spain on good-neighborliness, friendship and cooperation of June 3, 1993) both independently and through the relevant diplomatic missions of France and Spain on the basis of a special agreement with the named countries.

Keywords: Principality of Andorra, stages of the formation of Andorran statehood, Constitution of the Principality of Andorra of March 14, 1993, Treaty between the Principality of Andorra and the French Republic and the Kingdom of Spain on good-neighborliness, friendship and cooperation of June 3, 1993, active and passive law of the embassy.

DOI: 10.33663/2524-017X-2026-17-398-403

Дата першого надходження рукопису до видання: 17.02.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 09.04.2026

Дата публікації: 30.04.2026